

Ontharding van speelplaatsen

Katrien Hoeylaerts

Daan Janssens

Welke foto heeft jouw voorkeur?

Mentimeter

- ▶ Ga naar menti.com
- ▶ Code: 566736

Samenwerkingsverband

- ▶ MOS: duurzame scholen, straffe scholen
 - ▶ Participatief proces begeleiden en ondersteunen (kinderen, leerkrachten, ouders)
 - ▶ Vergroten draagvlak voor groen op school
 - ▶ Educatieve inbedding vergroeningsplan (voor, tijdens, na)
- ▶ Regionale Landschappen
 - ▶ Wensen verwerken tot ontwerp
 - ▶ Opmaak inrichtingsplan en kostenraming
 - ▶ Begeleiding en planning uitvoering
 - ▶ Onderhoudsplan

Waarom speelplaatsen ontharden?

- ▶ Wordcloud op Menti.com

Wat valt op?

Manfred Spitzer, neuroloog

Welke effecten heeft vergroening op kinderen? => [menti.com](https://www.menti.com)

- ▶ Meer oplossingsgericht denken
- ▶ Verhoogd zelfvertrouwen
- ▶ Creatief en kritisch denken verhoogt
- ▶ Minder allergieën
- ▶ Minder ruzie / pestgedrag
- ▶ Hogere motivatie en concentratie

Positieve effecten vergroening

- ▶ Een gezonde omgeving en verhoogd welbevinden
 - ▶ Minder pestgedrag
 - ▶ Minder hoofdpijn
 - ▶ Symptomen van ADHD nemen af
 - ▶ Een beter humeur
 - ▶ Rustiger in de klas na de speeltijd
- ▶ Kinderen leren zorgzaam omgaan met natuur en milieu
- ▶ Het biedt kansen om aan natuureducatie te doen
- ▶ Het stimuleert de motorische ontwikkeling en beweging
- ▶ Kinderen ontwikkelen volgende talenten:
 - ▶ Scherpe zintuiglijke vaardigheid
 - ▶ Grotere opmerkzaamheid
 - ▶ Actief waarnemen
 - ▶ Ontdekken van patronen

Positieve effecten buiten leren (Eva Creve)

1. Fysieke gezondheid

- ▶ Outdoor education doet kinderen en jongeren opnieuw **meer bewegen**. Het zorgt voor meer fysieke activiteit en een grotere fitheid. **Stress, angst, depressie en vermoeidheid** verdwijnen naar de achtergrond doordat het contact met de natuur je helpt te ontspannen en je je zorgen doet vergeten. Symptomen van ADHD nemen af doordat kinderen in de buitenlucht plek hebben om spanning af te laten.

2. Cognitieve effecten

- ▶ Nog wat onontgonnen terrein. Wel staat vast dat het **kritisch denken**, de **besluitvorming** en het **probleemoplossend denken** positief evolueren. De leerlingen beschouwen de geziene leerstof als **relevanter** want het leren verloopt vaak actiever, er is meer kans tot observeren en experimenteren. Wat uiteindelijk een duurzamer effect heeft.

3. Welzijn en persoonlijke ontwikkeling

- ▶ De **concentratie verhoogt**, wat het leren bevordert. Het leidt tot meer **zelfvertrouwen** en een hoger bewustzijn van de eigen **identiteit**.

Positieve effecten buiten leren (Eva Creve)

4. Interpersoonlijke vaardigheden

- Er is meer sprake van en mogelijkheid tot onderlinge **sociale interactie**. Leerlingen ervaren hoe ze kunnen samenwerken, effectief kunnen communiceren en onderling goede relaties kunnen vormen. **Pestgedrag** vermindert of verdwijnt.

5. Motivatie

- Outdoor education speelt een grote rol in het motiveren van leerlingen om beter te presteren en zorgt voor een **hogere betrokkenheid**.

6. Duurzaamheid

- Leerlingen gaan veel bewuster om met hun omgeving en de natuur in het algemeen, precies omdat ze er zo vaak mee in contact komen. Ze nemen meer verantwoordelijkheid op t.a.v. de natuur.

*Een groene omgeving verbetert
de leerprestaties.*

Marc Mieras, Belang van
buitenlessen

Groen op school =

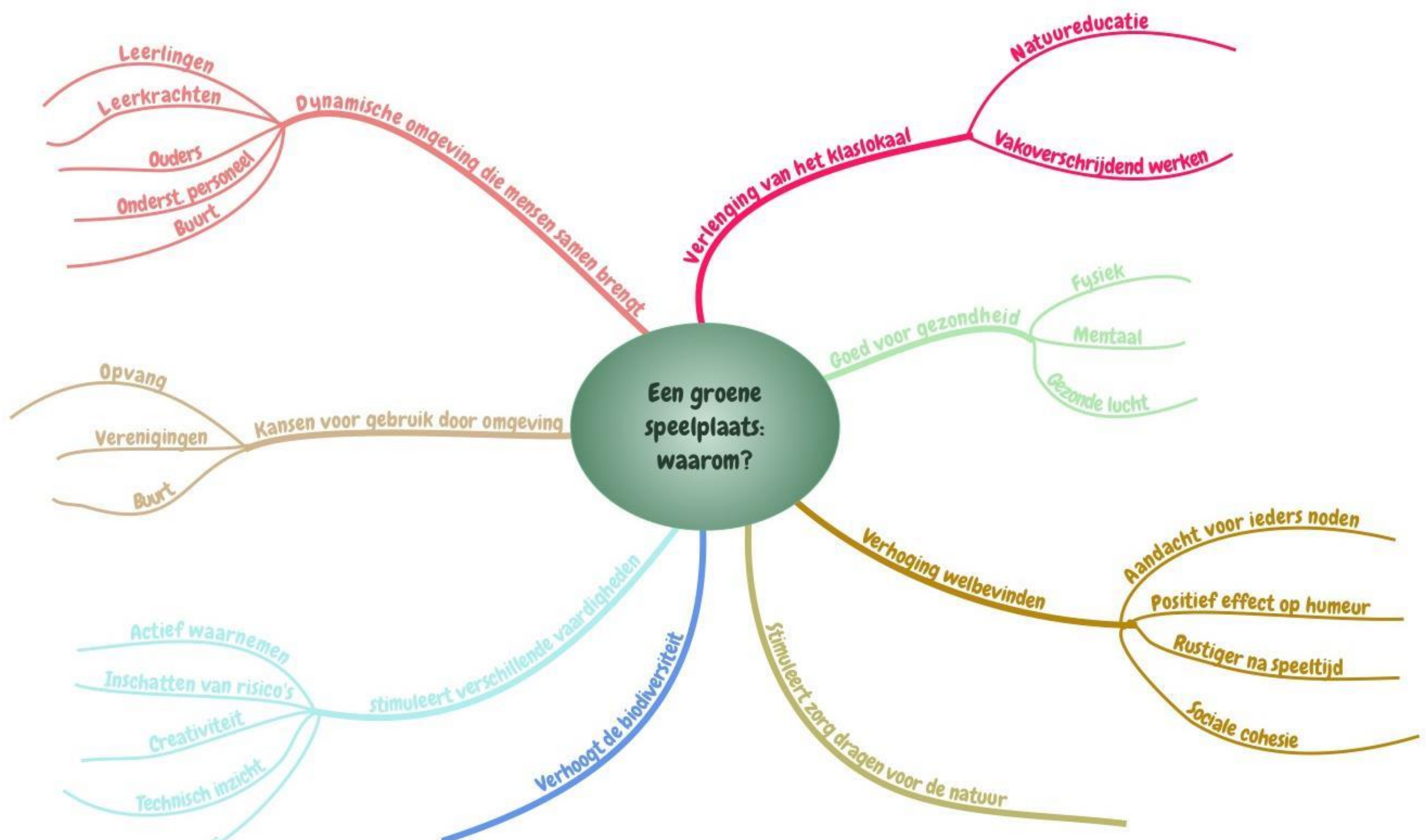
+ LEERnatuur

+ NATUUR

+ SPEELnatuur

MOS
duurzame
scholen
straffe
scholen

Meer info

Wetenschappelijke achtergrond:

- ▶ <https://ksmagazine.org/2019/04/29/de-wetten-van-het-avontuur/>
- ▶ <https://www.lne.be/voordelen-van-buiten-les-geven>
- ▶ <https://www.childrenandnature.org/research-library/results/?h=tTybpPrc>
- ▶ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0360132315000700>
- ▶ https://www.weforum.org/agenda/2018/06/nature-preschools-offer-kids-an-education-classrooms-cant?utm_source=Facebook%20Videos&utm_medium=Facebook%20Videos&utm_campaign=Facebook%20Video%20Blogs
- ▶ <https://www.wur.nl/nl/nieuws/Op-Gezonde-Schoolpleinen-wordt-minder-gepest.htm>
- ▶ [Op Gezonde Schoolpleinen wordt minder gepest - WUR](#)
- ▶ <https://www.wur.nl/nl/project/Groene-schoolpleinen-2.htm>
- ▶ <https://clicktime.symantec.com/3CaqcN46UtDCihcFMMJPC7Q6H2?u=www.wur.nl>
- ▶ <https://www.palet013.nl/media/1244/rapport-onderzoek-groene-schoolpleinen-tilburg-14-juni.pdf>

Andere voordelen

- ▶ Infiltratie - klimaatadaptatie
- ▶ Biodiversiteit
- ▶ Schaduw - minder hittestress
- ▶ Lokale voedselproductie
- ▶ Meer streekeigen groen
- ▶ Waterzuivering
- ▶ Opvang en hergebruik hemelwater
- ▶ Opslag CO2

VRT NWS Ontdek Video Podcast Zoek Net binnen

VRT NWS 30 min Eerste Zeeuwse mosselen zijn twee weken vroeger in het land en "ze hebben een mooi visgewicht"

WETENSCHAP

Meer schaduw om kinderen te beschermen tegen de zon: "Effectiever dan zonnecrème"

Kathleen Heylen
vr 08 jun 2018 08:10
vr 08 jun 2018 07:18

Gemeentes moeten zorgen voor voldoende schaduw voor kinderen op openbare plaatsen. Dat zegt de Stichting tegen Kanker in haar suggesties voor politici voor de komende verkiezingen. Er moet genoeg schaduw zijn in bijvoorbeeld

Argumenten tegen vergroening

- ▶ Tijd
- ▶ Kinderen worden vuil
- ▶ Meer werk voor (poets)personeel
- ▶ Meer 'ongedierte' en 'onkruid'
- ▶ Meer werk om plan uit te voeren
- ▶ Meer kennis nodig voor aanleg en onderhoud
- ▶ Meer kosten
- ▶ Meer onderhoud
- ▶ Veiligheid

Denk ook nog aan...

- ▶ Leidingen, toegang brandweer
- ▶ Vergunningen (ophogingen, afgravingen, verwijderen vegetatie, constructies, ...)
- ▶ Risicoanalyse
 - ▶ Grootste gevaren zijn vallen en beknelling
 - ▶ Betrek je preventieadviseur (adviserende rol)

Financiering

- ▶ Pimp je Speelplaats
 - ▶ MOEV
 - ▶ MOS - Provincie Antwerpen
 - ▶ Proeftuin Ontharding
 - ▶ CERA foundation
 - ▶ Agion
 - ▶ Klimaatsubsidies?
-
- ▶ Andere sponsors: bv Lions Club, bedrijven, gemeente, ouders, crowdfunding,...
-
- ▶ En... druk kosten door gebruik te maken van recupmaterialen, vrijwilligers in te schakelen, competenties van ouders te gebruiken,... scholen bruisen van creativiteit

Succesfactoren

- ▶ Duidelijke visie op vergroening
- ▶ Tijd nemen voor participatie
- ▶ Sterk draagvlak (directie/gemeente, leerkrachten, leerlingen, ouders)
- ▶ Ondersteuning
- ▶ Educatieve inbedding
- ▶ Praktische haalbaarheid bv plan ondergrondse leidingen
- ▶ Begeleiding van dromen naar ontwerp
- ▶ Ecologische kennis
- ▶ Financiële ruimte

Voorbeeld 1: De Wingerd in Lille

Participatief proces leerkrachten

- ▶ Vraag uit ouderraad
- ▶ Personeelsvergadering
 - ▶ Waarom vergroenen / ontharden
 - ▶ Kansen voor leerlingen?
- ▶ Pedagogische studiedag
 - ▶ Dromen / wensen koppelen aan wat willen we?
- ▶ Leerkrachten spelen pictoplay
- ▶ Voorstel eerste ontwerp op pv
- ▶ Voorstel op infovergadering ouders
- ▶ Verantwoordelijke klassen per vergroeningselement
- ▶ Voorstel definitief ontwerp en uitvoeringsplan
- ▶ Afstemmen plantkeuze met team
- ▶ Klusdag + plantdag
- ▶ Opvolging

Participatief proces leerlingen

- ▶ Dromen
- ▶ Pictoplay
- ▶ Formuleren vergroeningsslogan
- ▶ Bomen- en plantenlijst (4^e-5^e leerjaar)
- ▶ Plantdag
- ▶ Buiten leren
- ▶ Onderhoud

Ontwerp

Realisatie

Realisatie

Voorbeeld 2: Sint-Pietersinstituut Turnhout

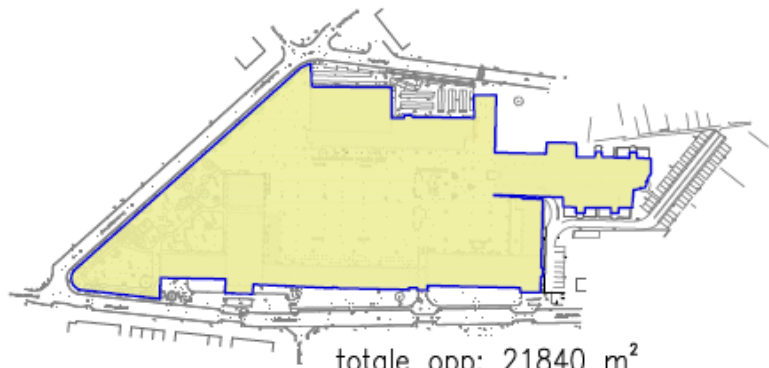

Sint-Pietersinstituut Turnhout

Sint-Pietersinstituut Turnhout

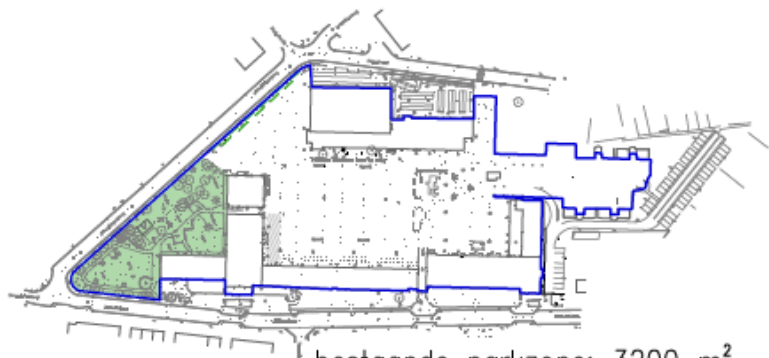

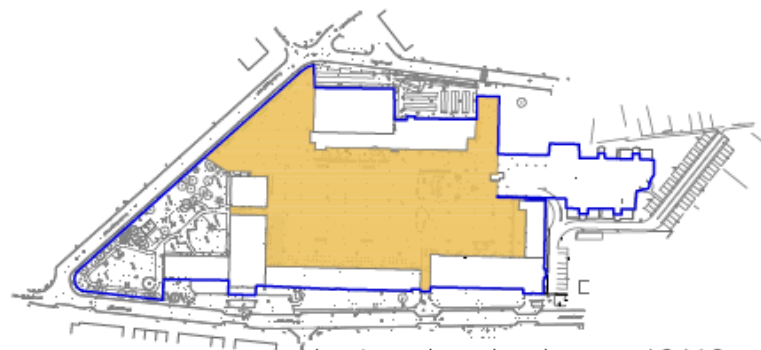
totale opp: 21840 m²

bebouwde opp: 8230 m²

bestaande parkzone: 3200 m²

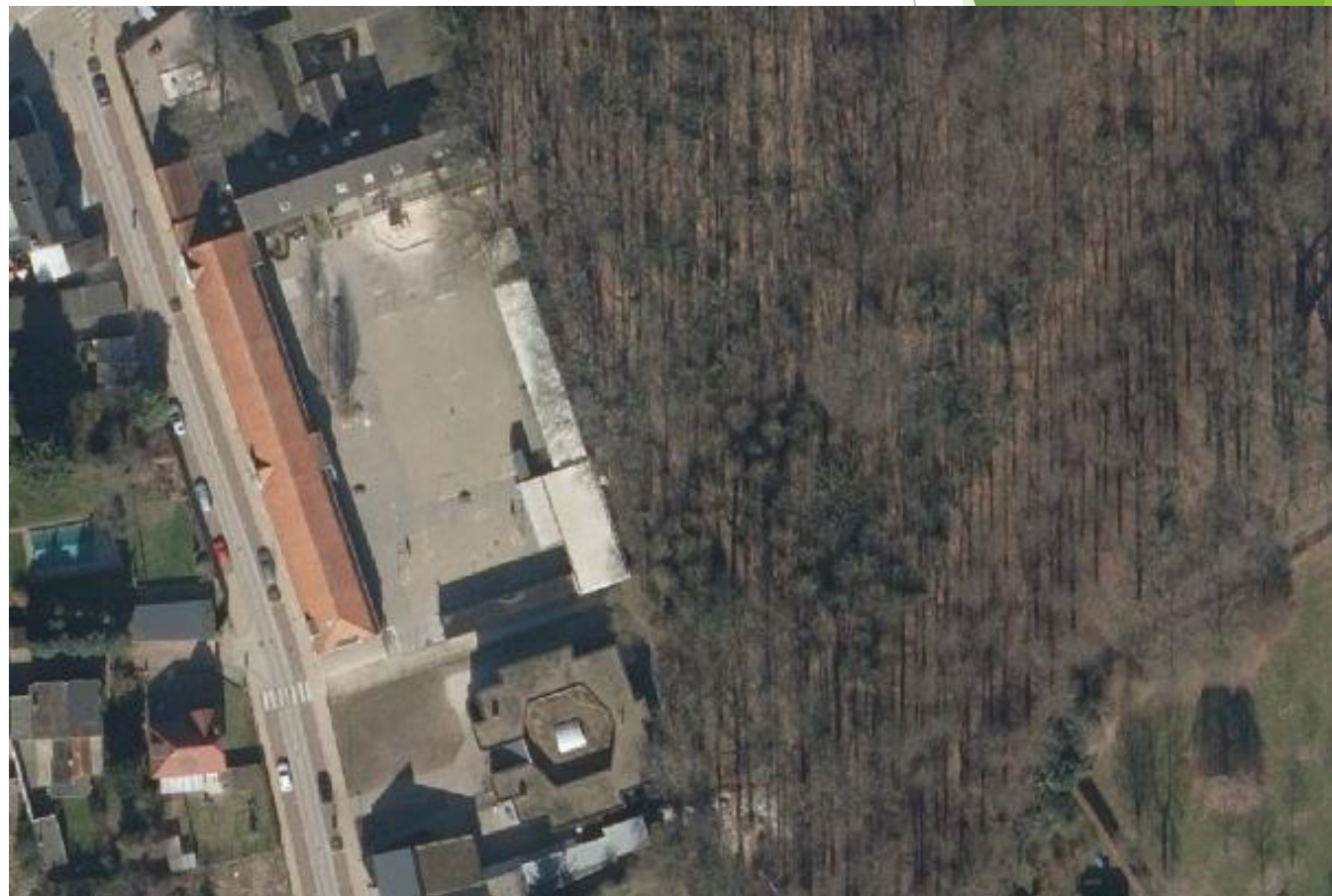
bestaand verhard opp: 10410 m²

nieuw groen: 3650 m²
huidig groen: 3200 m²

Voorbeeld 3: Gemeenteschool Vorselaar

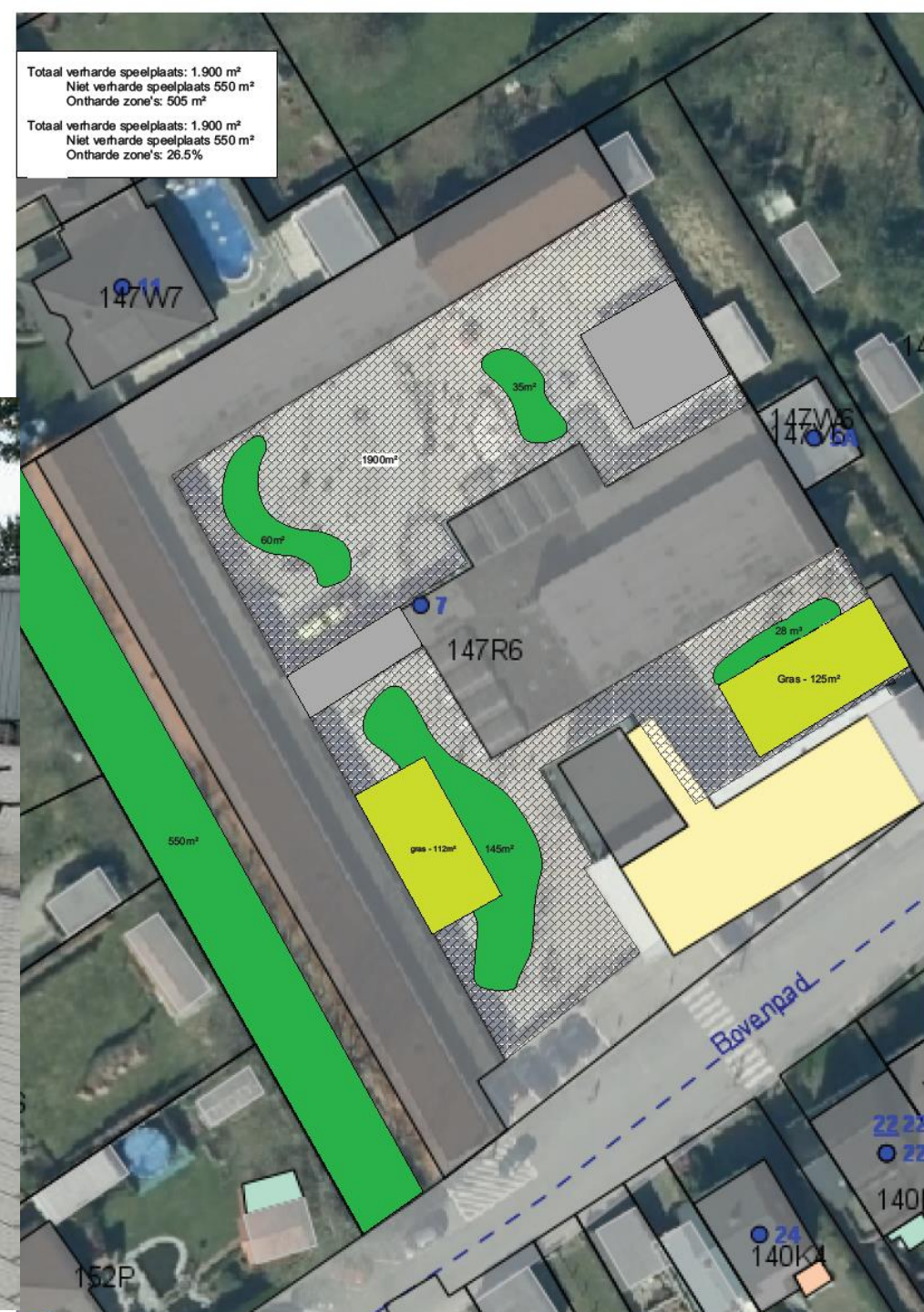

Andere voorbeelden:

Andere voorbeelden:

Huidige situatie

Speelplaats bovenbouw

Gewenste situatie

Ontharden

Bloemen- en plantenborder creëren

Her en der een rustbank ertussen

Inspiratiebeelden

Inspiratiebeelden

Meer info

Algemeen

- ▶ www.mosvlaanderen.be
- ▶ www.buitenlesdag.be

Inspiratie

- ▶ https://www.provincieantwerpen.be/content/dam/provant/dlm/pime/mos/PP_MOSvergroeninginspiratie.pdf
- ▶ www.pimpjespeelplaats.be
- ▶ www.springzaad.be

Vragen / bedenkingen

Korte evaluatie op [menti.com](https://www.menti.com)

CONTACT

MOS-Antwerpen

Katrien Hoeylaerts

015 30 61 25

mos@provincieantwerpen.be

www.mosvlaanderen.be

www.provincieantwerpen.be >mos

[Facebook: MOS provincie Antwerpen](#)

Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete

Daan Janssens

Projectmedewerker landschap

014 85 25 14

info@rlkgn.be

www.rlkgn.be

www.regionalelandschappen.be

